

mere ekstra moderne end vore Kunstnere og forlangte tonede og effektfulde Billeder, og Hansen tilfredsstillede i en Række af Aar Fordringerne. I Midten af Halvfjerdserne var han stærkt optaget i alle Retninger; Træsnit af ham og fra hans Værksted findes overalt i den Tids Bøger. Ogsaa til »Illustreret Tidende« og senere til »Ude og Hjemme« skar han adskilligt, især Portrætter. Fra 1874 stammer det store, smukke Træsnit, han udførte for Kunstforeningen efter *Otto Haslunds* Tegning: »Køer ved en Bondegaard«.

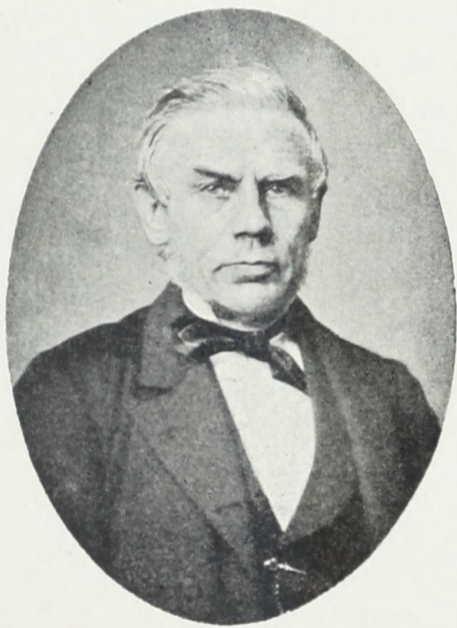
H. P. Hansen besad ualmindelige Evner som Træskærer. Hans Streg var ren og klar og hans Træsnit lette at trykke. Under Pres af Travlhed og Landets smaa Priser blev hans Teknik undertiden lidt grovkornet, men i sine bedste Arbejder — og de ere mange — var han en dygtig og energisk Fortolker af den Tegnings Karakter, han havde under Hænder. Hans lange Livs flittige Arbejde fylder stærkt og fyndigt i den beskedne Afdeling, som dansk Træskærerkunst kan gøre Krav paa at fylde i den hele frodige europæiske Udvikling i Begyndelsen af dette Aarhundredes sidste Halvdel.

F. H.

IX

HANS HEINRICH FERDINAND WICHMANN

født i Brede ved Lyngby den 24. Juni 1813, død i Kjøbenhavn den 23. Februar 1899

Adskillige af os ældre vil med en Blanding af Ærbødighed og Højagtelse tilsat med et muntert Smil erindre den Mand, hvis Navn staar over disse Linier. Jeg, der har tilbragt fem af mine Ungdomsaar paa hans Værksted i Klareboderne, hvor min Plads var lige ved Siden af hans Arbejdsplads, har sikkert saa godt som nogen Rede paa Mandens Virksomhed, hans Dygtighed, retskafne Tænkemaade og originale Væsen, og skal efter Opfordring søge at opfriske nogle af mine Erindringer om ham og hans Gerning. Som mange af Datidens Haandværkere havde WICHMANN, efter sin Læretid hos Falck i Kjøbenhavn (1828—33), set sig en Del om i Verden i sine Svendear, naturligvis

uden Hjælp af Stipendier. Han havde arbejdet i Berlin, Wien og andre tyske Byer (1837—42) samt i Paris, London (1842—44) og sluttelig i Kristiania; fra sidstnævnte By hjembragte han sin trofaste Hustru. Hans Oplevelser og Iagttagelser fra disse fremmede Lande fortalte han gerne, naar Lejlighed gaves, til Nytte og Morskab for os yngre. Ved første Møde med Wichmann fik man Indtryk af en Mand, der havde gaaet en haard Skole igennem og endnu havde mange Bekymringer at kæmpe imod. »De har vist døjet meget i Deres Liv?« ytrede en Gang Professor Schiern til ham. »Aa ja, ligesom de fleste andre«, svarede Wichmann, og værre var det sikkert heller ikke. I alle Tilfælde mindes jeg ikke, at han har

omtalt andre Genvordigheder end saadanne, som den Gang hørte med til Livet i den Stand, han tilhørte. Men det var ikke alene Mandens Ydre, der ledede Tanken hen paa haarde Prøvelser, hans Væsen og Tale var til daglig ogsaa den bekymrede Mands, i øvrigt vare begge Dele ens enten han stod over for sine underordnede eller overfor en Kunde, og hans Udtryk virkede hyppigt i høj Grad overraskende ved Hensynsløshed og Foragt for Formerne. Ytringer som: »Saadanne Narrestreger har vi ikke Tid til« eller »Ja, nu maa De bestemme Dem, for jeg har andet at bestille«, kunde let falde for; men mærkværdigt nok bleve Folk sjældent rigtig vrede, men indskrænkede sig til at gaa med en Undskyldning for den Ulejlighed, de havde forvoldt. Wichmann hentede dem dog i Regelen tilbage ude fra Trappen, og man blev uden Vanskelighed forsonede, hvorefter Forhandlingerne fortsattes i normal Forretningstone. Wichmann leverede første Klasses Haandarbejde, og dette bar altid Præget af Soliditet, Smag, Elegance og dadelfri Udførelse saavel af selve Bogen som af den sparsomme Dekoration, kort sagt en Udførelse, som man ikke var vant til at se. Naar hertil kommer en høj Grad af Paalidelighed, Ordholdenhed og Hæderlighed i alle Forhold udadtil, forenet med Retfærdighedssans og Fordragelighed lige over for sine undergivne og sine nærmeste samt Gemytlighed i Omgangen med sine Kolleger, saa vil det forstaas, at man efterhaanden lærte at overhøre en affejende Bemærkning. Jeg mindes, at Chefen for den Gyldendalske Boghandel, hvor jeg som Lærling ofte havde Ærinde, en Gang trak mig hen til Skabet, hvor de indbundne Bøger havde Plads, og viste mig et Eksemplar af Mynsters Prædikener indbundet af W. i fransk Kalveskind med blinde »Kvadrater«, paa Ryggen ophøjede Bind med kraftige Guldlinier, og anbefalede mig at efterskole en saadan Dygtighed.

Den Gang beskæftigede Kunsten sig kun med Bogbinderiet, naar det drejede sig om komponerede Shirtingsbind, og Bogbinderen selv havde ingen Lejlighed til at nyde kunstnerisk Uddannelse, thi den elementære Tegneundervisning paa Kunstakademiets Aftenskole kunde jo ikke bibringe Eleverne nogen selvstændig Tænkning eller Kunstforstand. Som Følge heraf vare Fordringerne til den ydre Bogdekoration ikke ret store, skønt altid en hel Del større end til den indre Udstyrelse. Man havde dog lært at forlange en dadelfri Udførelse af Haandarbejdet, og denne Fordring var det Wichmanns Ære og Lyst at tilfredsstille. Man kan derfor let forestille sig hans Ærgrelse, da det ved Bedømmelsen af hans Arbejder paa Industriudstillingen 1872 hed sig, at den tilkaldte Fagmand erklærede hans omhyggelig og akkurat udførte haandforgyldte Rygtitler for at være trykte i Forgyldepresen.

Det vakte oprigtig Sorg og Deltagelse, da man erfarede, at hans Syn efterhaanden svækkedes og til sidst helt udslukkedes, saa han med Udgangen af 1877 maatte fratræde Ledelsen af den Forretning, han havde grundlagt 1852. Denne Tilskikkelse har sikkert været tung at bære for den arbejdsomme Mand, der maatte henleve en lang Aarrække i Uvirksomhed, i hvilken han dog havde den Lykke at blive plejet trofast og omhyggeligt af sine nærmeste.

Imm. Petersen.